2022. február 15., kedd

P9_TA(2022)0024

A géntechnológiával módosított GMB151 szójabab (BCS-GM151-6)

Az Európai Parlament 2022. február 15-i állásfoglalása a géntechnológiával módosított GMB151 (BCS-GM151-6) szójababot tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (D075506/01 – 2021/2947(RSP))

(2022/C 342/03)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a géntechnológiával módosított GMB151 (BCS-GM151-6) szójababot tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetére (D075506/01,

— tekintettel a géntechnológiával módosított élelmiszerekről és takarmányokról szóló, 2003. szeptember 22-i 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([1]) és különösen annak 7. cikke (3) bekezdésére és 19. cikke (3) bekezdésére,

— tekintettel az 1829/2003/EK rendelet 35. cikkében említett Élelmiszerlánc- és Állategészségügyi Állandó Bizottság 2022. február 4-i szavazására, amely nem nyilvánított véleményt,

— tekintettel a Bizottság végrehajtási hatásköreinek gyakorlására vonatkozó tagállami ellenőrzési mechanizmusok szabályainak és általános elveinek megállapításáról szóló, 2011. február 16-i 182/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet ([2]) 11. és 13. cikkére,

— tekintettel az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság (EFSA) által 2021. január 27-én elfogadott és 2021. április 19-én közzétett véleményre ([3]),

— tekintettel a géntechnológiával módosított szervezetek (GMO-k) engedélyezését kifogásoló korábbi állásfoglalásaira ([4]),

---

([1]) HL L 268., 2003.10.18., 1. o.

([2]) HL L 55., 2011.2.28., 13. o.

([3]) Az EFSA géntechnológiával módosított szervezetekkel foglalkozó tudományos testületének tudományos szakvéleménye a géntechnológiával módosított GMB szójabab élelmiszerként és takarmányként való felhasználás céljából történő, az 1829/2003/EK rendelet szerinti értékeléséről (EFSA-GMO-NL-2018. 153. sz. kérelem), EFSA Journal, 2021., 19(4):6424., https://doi.org/10.2903/j.efsa.2021.6424.

([4]) A 8. parlamenti ciklusban a Parlament 36 olyan állásfoglalást fogadott el, amelyben kifogást emelt a GMO-k engedélyezésével szemben. Emellett a 9. parlamenti ciklusban a Parlament a következő állásfoglalásokat fogadta el:
- Az Európai Parlament állásfoglalása (2019. október 10.) a géntechnológiával módosított MZHG0JG (SYN-ØØØJG-2) kukoricát tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2019)0028),
- Az Európai Parlament állásfoglalása (2019. október 10.) a géntechnológiával módosított A2704-12 (ACS-GMØØ5-3) szójababot tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezésének megújításáról szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2019)0029),
- Az Európai Parlament állásfoglalása (2019. október 10.) a géntechnológiával módosított MON 89034 × 1507 × MON 88017 × 59122 × DAS-40278-9 kukoricát, valamint a MON 89034, 1507, MON 88017, 59122 és DAS-40278-9 egyszeres genetikai eseményekből kettőt, hármat vagy négyet ötvöző, géntechnológiával módosított kukoricát tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján történő engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2019)0030),
- Az Európai Parlament állásfoglalása (2019. november 14.) a géntechnológiával módosított LLCotton25 (ACS-GHØØ1-3) gyapotot tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezésének megújításáról szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2019)0054),
- Az Európai Parlament állásfoglalása (2019. november 14.) a géntechnológiával módosított MON 89788 (MON-89788-1) szójababot tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezésének megújításáról szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2019)0055),

— Az Európai Parlament állásfoglalása (2019. november 14.) a géntechnológiával módosított MON 89034 × 1507 × NK603 × DAS-40278-9 kukoricát, valamint a MON 89034 × NK603 × DAS-40278-9, 1507 × NK603 × DAS-40278-9 és NK603 × DAS-40278-9 alkombinációt tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2019)0056),

— Az Európai Parlament állásfoglalása (2019. november 14.) a géntechnológiával módosított Bt11 × MIR162 × MIR604 × 1507 × 5307 × GA21 kukoricát, valamint a Bt11, MIR162, MIR604, 1507, 5307 és GA21 egyszeres genetikai eseményekből kettőt, hármat, négyet vagy ötöt ötvöző, géntechnológiával módosított kukoricát tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján történő engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2019)0057),

— Az Európai Parlament állásfoglalása (2020. május 14.) a géntechnológiával módosított MON 87708 × MON 89788 × A5547-127 szójababot tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0069),

— Az Európai Parlament állásfoglalása (2020. november 11.) a géntechnológiával módosított MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × NK603 kukoricát, valamint a MON 87427, MON 89034, MIR162 és NK603 egyszeres genetikai eseményekből kettőt vagy hármat ötvöző, géntechnológiával módosított kukoricát tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján történő engedélyezéséről és az (EU) 2018/1111 bizottsági végrehajtási határozat hatályon kívül helyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0291),

— Az Európai Parlament állásfoglalása (2020. november 11.) a géntechnológiával módosított SYHT0H2 (SYN-ØØØH2-5) szójababot tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0292),

— Az Európai Parlament állásfoglalása (2020. november 11.) a géntechnológiával módosított MON 87427 × MON 87460 × MON 89034 × MIR162 × NK603 kukoricát, valamint a MON 87427, MON 87460, MON 89034, MIR162 és NK603 egyszeres genetikai eseményekből kettőt, hármat vagy négyet ötvöző, géntechnológiával módosított kukoricát tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján történő engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0293),

— Az Európai Parlament állásfoglalása (2020. december 17.) a géntechnológiával módosított MON 87751 × MON 87701 × MON 87708 × MON 89788 szójababot tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0365),

— Az Európai Parlament állásfoglalása (2020. december 17.) a géntechnológiával módosított MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × MON 87411 kukoricát, valamint a MON 87427, MON 89034, MIR162 és MON 87411 egyszeres genetikai eseményekből kettőt vagy hármat ötvöző, géntechnológiával módosított kukoricát tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján történő engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0366),

— Az Európai Parlament állásfoglalása (2020. december 17.) a géntechnológiával módosított MIR604 (SYN-IR6Ø4-5) kukoricát tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezésének megújításáról szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0367),

— Az Európai Parlament állásfoglalása (2020. december 17.) a géntechnológiával módosított MON 88017 (MON-88Ø17-3) kukoricát tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezésének megújításáról szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0368),

— Az Európai Parlament állásfoglalása (2020. december 17.) a géntechnológiával módosított MON 89034 (MON-89Ø34-3) kukoricát tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezésének megújításáról szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0369),

— Az Európai Parlament állásfoglalása (2021. március 11.) a géntechnológiával módosított GHB614 × T304-40 × GHB119 gyapotot tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA (2021)0080),

— Az Európai Parlament állásfoglalása (2021. március 11.) a géntechnológiával módosított MZIR098 (SYN-ØØØ98-3) kukoricát tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2021)0081),

2022. február 15., kedd

— tekintettel eljárási szabályzata 112. cikkének (2) és (3) bekezdésére,

— tekintettel a Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Bizottság állásfoglalási indítványára,

A. mivel 2018. október 9-én a németországi székhelyű BASF SE az egyesült államokbeli székhelyű BASF Agricultural Solutions Seed US LLC (a továbbiakban: a kérelmező) nevében az 1829/2003/EK rendelet 5. és 17. cikkével összhangban kérelmet nyújtott be a géntechnológiával módosított GMB151 szójababot (a továbbiakban: géntechnológiával módosított szójabab) tartalmazó, abból álló vagy abból előállított élelmiszerek, élelmiszer-összetevők és takarmányok forgalomba hozatalára vonatkozóan; mivel a kérelem a géntechnológiával módosított szójababot tartalmazó vagy abból álló olyan termékek forgalomba hozatalára is kiterjedt, amelyeket – a termesztés kivételével – nem élelmezési vagy takarmányozási felhasználásra szánnak;

B. mivel az EFSA 2021. január 27-én kedvező véleményt adott ki, amelyet 2021. április 19-én tett közzé;

C. mivel a géntechnológiával módosított szójababot úgy fejlesztették ki, hogy ellenálló legyen a HPPD-inhibitorok néven ismert gyomirtó szerek egy csoportjával, például az izoxaflutollal, a mezotrionnal és a tembotrioninnal szemben, és rovarölő fehérjét (Bt-toxint) Cry14Ab-1.b ([5]) válasszon ki, ami mérgező a fonálféregre;

A gyomirtó szerek maradékanyagai, a metabolitok és a koktélhatások értékelésének hiánya

D. mivel számos tanulmány kimutatta, hogy a gyomirtó szernek ellenálló, géntechnológiával módosított növények alkalmazása következtében nagyobb arányban használnak kiegészítő gyomirtó szereket, nagyrészt a gyomirtó szernek ellenálló gyomok megjelenése miatt ([6]); mivel következésképpen a géntechnológiával módosított szójabab nagyobb mértékben és ismétlődően lesz kitéve kiegészítő gyomirtó szereknek, ami növelheti a maradványok mennyiségét a leszüretelt termésben;

E. mivel az Unió által jóváhagyott harmonizált osztályozás és címkézés szerint az izoxaflutol nagyon mérgező a vízi élővilágra, és feltehetően károsítja a születendő gyermeket ([7]);

F. mivel a kockázatértékelés céljából kizárólag izoxaflutolt használtak a géntechnológiával módosított szójababon; mivel azonban a HPPD-t gátló gyomirtó szerek közé számos gyomirtó szer tartozik, köztük a mezotrion, amelyet ezért nagy mennyiségben fel lehet használni erre a géntechnológiával módosított szójababra;

G. mivel az EFSA szerint a mezotrion gyomirtó „az endokrin rendszert károsító tulajdonságúnak tekinthető”, és a mezotrion bomlásterméke, az AMBA genotoxikus potenciálja „nem zárható ki” ([8]);

— Az Európai Parlament állásfoglalása (2021. július 7.) a géntechnológiával módosított DAS-81419-2 (DAS–44406–6) kukoricát tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2021)0334),

— Az Európai Parlament állásfoglalása (2021. július 7.) a géntechnológiával módosított 1507 × MIR162 × MON810 × NK603 kukoricát, valamint az 1507, MIR162, MON810 and NK603 egyszeres genetikai eseményekből kettőt, hármat vagy négyet ötvöző, géntechnológiával módosított kukoricát tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján történő engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2021)0335).

— Az Európai Parlament állásfoglalása (2021. július 7.) a géntechnológiával módosított Bt 11 (SYN-BTØ11-1) kukoricát tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezésének megújításáról szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2021)0336),

([5]) Az EFSA véleménye, 6. és 7. o.

([6]) Lásd például: Bonny, S., Genetically Modified Herbicide-Tolerant Crops, Weeds, and Herbicides: Overview and Impact, Environmental Management, 2016. január, 57(1), 31–48. o., https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26296738 és Benbrook, C. M., Impacts of genetically engineered crops on pesticide use in the U.S. – the first sixteen years, Environmental Sciences Europe, 2012. szeptember 28., 24. kötet (1), https://enveurope.springeropen.com/articles/10.1186/2190-4715-24-24.

([7]) https://echa.europa.eu/substance-information/-/substanceinfo/100.114.433

([8]) EFSA Conclusion on the peer review of the pesticide risk assessment of the active substance garlic extract (A mezotrion hatóanyagú növényvédő szereknél felmerülő kockázatok értékelésének szakmai vizsgálatából levont következtetés), EFSA Journal 2016; 14(3). 3. o. https://doi.org/10.2903/j.efsa.2016.4419

H. mivel a géntechnológiával módosított növényeken talált gyomirtószer-maradékanyagok és bomlástermékeik (metabolitok) értékelése kívül esik az EFSA géntechnológiával módosított szervezetek tudományos testületének (a továbbiakban: az EFSA GMO-testülete) hatáskörén, és ezért azt nem végzik el a GMO-kra vonatkozó engedélyezési eljárás keretében; mivel mindez problémákat vet fel, tekintettel arra, hogy a kiegészítő gyomirtó szerek érintett, géntechnológiával módosított növény általi lebontásának módját és a bomlástermékek összetételét és ily módon toxicitását maga a genetikai módosítás irányíthatja;

I. mivel a gyomirtó szereknek ellenálló, géntechnológiával módosított növények termesztése során alkalmazott különleges mezőgazdasági gyakorlatok egyedi alkalmazási, kitettségi, egyes metabolitok esetében előfordulási, valamint kombinálthatás-megjelenési mintákhoz vezetnek, amelyekre kiemelt figyelmet kell fordítani; mivel ezeket a mintákat az EFSA nem vette figyelembe;

J. mivel ezért nem vonható le az a következtetés, hogy a géntechnológiával módosított szójabab fogyasztása biztonságos az emberi és állati egészségre nézve;

A Bt-toxinokkal kapcsolatos lezáratlan kérdések

K. mivel a biztonságossági vizsgálatokhoz mikrobiális rekombináns rendszerekből kinyert, izolált Cry14Ab-1 fehérjéket használtak ([9]); mivel csekély jelentőség tulajdonítható az izolált fehérjékkel végzett toxikológiai vizsgálatoknak, tekintettel arra, hogy a géntechnológiával módosított növényekben, például a kukoricában, a gyapotban és a szójabababban előforduló Bt-toxinok természetüknél fogva mérgezőbbek, mint az izolált Bt-toxinok; mivel ennek az az oka, hogy a növényi szövetben jelen lévő proteázgátlók (PI) növelhetik a Bt-toxinok toxicitását a lebomlásuk késleltetésével; mivel ezt a jelenséget számos tudományos vizsgálat igazolta, többek között a Monsanto harminc évvel ezelőtt végzett tanulmánya, amely kimutatta, hogy még a rendkívül alacsony PI-szintek is akár 20-szorosára növelhetik a Bt-toxinok toxicitását ([10]);

L. mivel ezt a fokozott toxicitást soha nem vették figyelembe az EFSA kockázatértékelései során, még akkor sem, ha az minden, az Unióban behozatalra vagy termesztésre engedélyezett Bt-növény esetében releváns; mivel a Bt-toxint tartalmazó élelmiszereket fogyasztó emberek és a Bt-toxint tartalmazó takarmányokat fogyasztó állatok esetében ezért nem zárhatók ki a – proteázgátlók és Bt-toxinok közötti kölcsönhatással kiváltott – fokozott toxicitásból erdő kockázatok;

M. mivel számos vizsgálat azt mutatja, hogy olyan mellékhatások figyelhetők meg, amelyek a Bt-toxinoknak való expozíció következtében befolyásolhatják az immunrendszert, és hogy egyes Bt-toxinok adjuváns tulajdonságokkal ([11]) rendelkezhetnek, vagyis növelhetik azon egyéb fehérjék allergén jellegét, amelyekkel kapcsolatba kerülnek;

N. mivel tudományos vizsgálat ([12]) keretében megállapítást nyert, hogy a Bt-toxinok toxicitását a gyomirtó szerekkel történő permetezésből származó maradékanyagokkal fellépő kölcsönhatás is erősítheti, és további vizsgálatok szükségesek a többszörös genetikai események (géntechnológiai módosítással a gyomirtó szerekkel szemben ellenállóvá tett és inszekticid hatású Bt-toxinokat termelő növények) kombinált hatásairól; mivel azonban a gyomirtó szerek maradékanyagainak és metabolitjainak a Bt-toxinokkal fellépő potenciális kölcsönhatásának vizsgálatát nem tartják az EFSA GMO-testületének hatáskörébe tartozónak, ezért nem is kerül rá sor a kockázatértékelés részeként;

A tagállami illetékes hatóságok észrevételei

O. mivel a tagállamok illetékes hatóságai a három hónapos konzultációs időszak alatt észrevételeket nyújtottak be az EFSA-nak ([13]); mivel a kritikai megjegyzések között szerepelt, hogy adatokat kellett volna szolgáltatni annak értékeléséhez, hogy felhalmozódnak-e gyomirtószer-maradékok és metabolitok a géntechnológiával módosított szójababban, hogy az Unióba behozott, géntechnológiával módosított szójabab tartalmazhat-e elfogadhatatlan szintű gyomirtószer-maradékot és metabolitot, hogy milyen következmények jelentkezhetnek a szubkrónikus, fejlődési és reprodukciós toxicitás tekintetében, továbbá hogy a környezeti kockázatértékelés alapja számos tekintetben hiányosságokat mutat, és ezért a géntechnológiával módosított szójabab környezeti kockázatát még mindig bizonytalanság övezi, valamint hogy a jelenlegi vizsgálatok nem elégségesek annak megállapításához, hogy a környezeti expozíció és így a nem célszervezetekre gyakorolt hatások elhanyagolhatók lesznek, illetve hogy figyelembe kell venni

---

([9]) Az EFSA véleménye, 16. o.

([10]) MacIntosh, S. C., Kishore, G. M., Perlak, F. J., Marrone, P. G., Stone, T. B., Sims, S. R., Fuchs, R. L.: Potentiation of *Bacillus thuringiensis* insecticidal activity by serine protease inhibitors (A szerin proteázgátlók szerepe a *Bacillus thuringiensis* felerősített rovarirtó aktivitásában), Journal of Agricultural and Food Chemistry, 1990., 38. évf., 1145–1152. o., https://pubs.acs.org/doi/abs/10.1021/jf00094a051

([11]) Az áttekintést lásd itt: Rubio-Infante, N., Moreno-Fierros, L.: An overview of the safety and biological effects of *Bacillus thuringiensis* Cry toxins in mammals (Körkép az emlősökben jelen lévő *Bacillus thuringiensis* Cry-toxinok biztonságosságáról és biológiai hatásairól), Journal of Applied Toxicology, 2016. május, 36. évf., 5. sz., 630–648. o., https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/jat.3252

([12]) https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0278691516300722?via%3Dihub

([13]) A géntechnológiával módosított szójababbal kapcsolatos tagállami észrevételek az EFSA kérdésekről vezetett nyilvántartásán keresztül érhetők el: https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/5946

a géntechnológiával módosított szójabab termesztésének a termesztő országokban jelentkező hatásait, és hogy „a dokumentációban bemutatott bizonyítékok alapján nem lehet következtetést levonni a GMB151 szójabab összehasonlító értékeléséről vagy biztonságosságáról”;

Nem demokratikus döntéshozatal

P. mivel a Bizottság elismeri, hogy problematikus, hogy a GMO-k engedélyezésére vonatkozó határozatokat a Bizottság továbbra is a tagállamok minősített többségének támogatása nélkül fogadja el, ami a termékengedélyezés terén meglehetősen kivételes esetnek számít, de a géntechnológiával módosított élelmiszerek és takarmányok esetében normává vált;

Q. mivel a Parlament a 8. parlamenti ciklusban összesen 36 olyan állásfoglalást fogadott el, amelyben kifogásolta az élelmiszernek és takarmánynak szánt GMO-k forgalomba hozatalát (33 állásfoglalás), valamint a GMO-k Unión belüli termesztését (három állásfoglalás); mivel a 9. parlamenti ciklusban a Parlament már 21 kifogást fogadott el a GMO-k forgalomba hozatala ellen; mivel a tagállamok minősített többsége nem támogatta egyik említett GMO esetében sem az engedélyezést; mivel a tagállamok többek között a kockázatértékeléssel kapcsolatos tudományos aggályok miatt nem támogatják az engedélyezést;

R. mivel a Bizottság – annak ellenére, hogy elismeri a demokratikus hiányosságokat, a tagállamok támogatásának hiányát és a Parlament kifogásait – továbbra is folytatja a GMO-k engedélyezését;

S. mivel nincs szükség jogszabály-módosításra ahhoz, hogy a Bizottság elállhasson a GMO-k engedélyezésétől olyan esetben, amikor a fellebbviteli bizottságban nincs meg a tagállamok minősített többségének támogatása ([14]);

Az Unió nemzetközi kötelezettségeinek tiszteletben tartása

T. mivel az Egyesült Nemzetek Szervezetén (ENSZ) belül az élelemhez való jog kérdésével megbízott különleges előadó 2017-es jelentésében megállapította, hogy a veszélyes peszticidek – különösen a fejlődő országokban – katasztrofális hatást gyakorolnak az egészségre ([15]); mivel az ENSZ 3.9. fenntartható fejlődési célja ([16]) a veszélyes vegyi anyagok, valamint a levegő-, víz- és talajszennyezés és -fertőzöttség miatt bekövetkező halálesetek és megbetegedések számának jelentős mértékű csökkenését tűzte ki 2030-ra; mivel a géntechnológiával módosított szójabab behozatalának engedélyezése növelné a HPPD-gátló gyomirtó szerekkel – például izoxaflutollal és mezotrionnal – történő kezelés céljából módosított növény iránti keresletet, növelve ezáltal a harmadik országokban dolgozók kitettségét; mivel a munkavállalók és a környezet fokozott kitettségének kockázata kiemelt problémát jelent a géntechnológiával módosított, gyomirtó szernek ellenálló növények esetében, tekintettel a felhasznált gyomirtó szerek nagyobb mennyiségére;

U. mivel az erdőirtás a biológiai sokféleség csökkenésének egyik legfontosabb oka; mivel a földhasználatból és a földhasználat – főképp erdőirtás révén történő – megváltoztatásából eredő kibocsátás az éghajlatváltozás második legjelentősebb okozója – a fosszilis tüzelőanyagok elégetése után ([17]); mivel az ENSZ 15. fenntartható fejlődési célja magában foglalja az erdőirtások 2020-ra történő megállításának célkitűzését ([18]); mivel az erdők olyan többfunkciós szerepet töltenek be, amely a fenntartható fejlődésre vonatkozó legtöbb ENSZ-cél eléréséhez is hozzájárul ([19]);

([14]) A 182/2011/EU rendelet (6. cikkének (3) bekezdése) szerint az Európai Bizottság az engedélyezést „folytathatja”, nem pedig „köteles folytatni”, ha a fellebbviteli bizottságban nincs meg a tagállamok minősített többsége által biztosított támogatás.

([15]) https://www.ohchr.org/EN/Issues/Food/Pages/Pesticides.aspx

([16]) https://www.un.org/sustainabledevelopment/health/

([17]) „A világ erdőinek védelmére és helyreállítására irányuló uniós fellépés fokozásáról” című, 2019. július 23-i bizottsági közlemény (COM(2019)0352), 1. o.

([18]) Lásd a 15.2. célt: https://www.un.org/sustainabledevelopment/biodiversity/.

([19]) „A világ erdőinek védelmére és helyreállítására irányuló uniós fellépés fokozása” című, 2019. július 23-i bizottsági közlemény (COM(2019)0352), 2. o.

V. mivel a szójatermesztés az erdőirtás egyik fő motivációja a dél-amerikai Amazonas-vidék, Cerrado és Gran Chaco erdeiben; mivel a Brazíliában és Argentínában termesztett szója 97 %-a, illetve 100 %-a géntechnológiával módosított szója ([20]); mivel a Brazíliában és Argentínában termesztésre engedélyezett, géntechnológiával módosított szójababok túlnyomó többsége esetében az Unióba történő behozatal is engedélyezett;

W. mivel az Unió részes fele a biológiai sokféleségről szóló ENSZ-egyezménynek, amely egyértelművé teszi, hogy mind az exportáló, mind az importáló országok nemzetközi felelősséggel tartoznak a biológiai sokféleségért;

X. mivel az 1829/2003/EK rendelet egyfelől rögzíti, hogy a géntechnológiával módosított élelmiszerek vagy takarmányok nem gyakorolhatnak kedvezőtlen hatást az emberi egészségre, az állati egészségre vagy a környezetre, másfelől pedig előírja a Bizottság számára, hogy határozatainak megszövegezése során vegye figyelembe az uniós jog minden vonatkozó rendelkezését és a vizsgált üggyel kapcsolatos egyéb jogszerű tényezőket; mivel az ENSZ fenntartható fejlődési céljai, a Párizsi Megállapodás és a biológiai sokféleségről szóló ENSZ-egyezmény értelmében az Unióra háruló kötelezettségeknek e jogszerű tényezők körébe kell tartozniuk;

1. úgy véli, hogy a bizottsági végrehajtási határozat tervezete túllépi az 1829/2003/EK rendeletben meghatározott végrehajtási hatásköröket;

2. úgy véli, hogy a bizottsági végrehajtási határozat tervezete nem felel meg az uniós jognak, mivel nem egyeztethető össze az 1829/2003/EK rendelet célkitűzésével, azaz a 178/2002/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletben ([21]) meghatározott általános alapelvekkel összhangban azzal, hogy a belső piac hatékony működésének biztosítása mellett alapul szolgáljon az emberi élet és egészség, az állatok egészsége és az állatjólét, a környezet és a géntechnológiával módosított élelmiszerekre és takarmányokra vonatkozó fogyasztói érdekek magas szintű védelméhez;

3. felkéri a Bizottságot, hogy vonja vissza végrehajtási határozata tervezetét;

4. ismételten felhívja a Bizottságot, hogy ne adjon ki gyomirtó szernek ellenálló, géntechnológiával módosított növényekre vonatkozó engedélyt mindaddig, amíg sor nem kerül a maradékanyagokkal kapcsolatos egészségügyi kockázatok átfogó egyedi vizsgálatára, amelynek teljes körű értékelést kell magában foglalnia a géntechnológiával módosított növények kiegészítő gyomirtó szerekkel történő permetezéséből visszamaradó maradékanyagok jelenlétére vonatkozóan, valamint értékelnie kell a gyomirtó szerek bomlástermékeinek jelenlétét és a kombinált hatások teljes körét, többek között magával a géntechnológiával módosított növénnyel való kölcsönhatásaikat is;

5. üdvözli, hogy a Bizottság a képviselőknek címzett 2020. szeptember 11-i levelében ([22]) végül elismerte, hogy a GMO-kra vonatkozó engedélyezési határozatoknál figyelembe kell venni a fenntarthatóságot; ugyanakkor mély csalódottságának ad hangot amiatt, hogy a Bizottság azóta is folytatja a GMO-k uniós behozatalának engedélyezését, annak ellenére, hogy a Parlament ezt ellenzi, a tagállamok többsége pedig az ilyen engedélyek megadása ellen szavaz;

6. felhívja az EFSA-t, hogy kérjen adatokat a géntechnológiával módosított növényekből származó élelmiszerek és takarmányok fogyasztásának a bél-mikrobiómára gyakorolt hatásáról;

7. felhívja az EFSA-t, hogy végezzen szélesebb körű kockázatértékelést, amely a Bt-toxinok, a géntechnológiával módosított növények és összetevőik, valamint a kiegészítő gyomirtó szerekkel való permetezés maradékanyagai közötti kölcsön- és kombinált hatásokat is figyelembe veszi, valamint értékeli a környezetre, az egészségre és az élelmiszer-biztonságra gyakorolt hatásokat;

([20]) International Service for the Acquisition of Agri-biotech Applications: Global status of Commercialized Biotech/GM crops in 2017: Biotech Crop Adoption Surges as Economic Benefits Accumulate in 22 Years (A géntechnológiával módosított növények 2017. évi globális helyzete: A biotechnológiai növények alkalmazásának megerősödése a gazdasági előnyök elmúlt 22 év alatti gyarapodása mellett), az ISAAA 53. sz. tájékoztatója, 2017., 16. és 21. o., https://www.isaaa.org/resources/publications/briefs/53/download/isaaa-brief-53-2017.pdf

([21]) Az Európai Parlament és a Tanács 178/2002/EK rendelete (2002. január 28.) az élelmiszerjog általános elveiről és követelményeiről, az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság létrehozásáról és az élelmiszerbiztonságra vonatkozó eljárások megállapításáról (HL L 31., 2002.2.1., 1. o.).

([22]) https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf

2022. február 15., kedd

8. felhívja a Bizottságot, hogy haladéktalanul függessze fel – szükség esetén a 178/2002/EK rendelet 53. cikkét alkalmazva – a Brazíliában és az Argentínában termesztett, géntechnológiával módosított szójabab behozatalát mindaddig, amíg nem vezetnek be hatékony, jogilag kötelező erejű mechanizmusokat az erdőirtáshoz, valamint az annak kapcsán elkövetett emberijogi visszaélésekhez kapcsolódó termékek uniós piacon történő forgalomba hozatalának megakadályozására;

9. ismételten felszólít ([23]) a növényi eredetű fehérjék előállításáról és az e fehérjékkel való ellátás biztosításáról szóló európai stratégia végrehajtására, amely lehetővé tenné az Unió számára a géntechnológiával módosított szójabab behozatalától való függőségének csökkentését, valamint rövidebb élelmiszerláncok és regionális piacok kialakítását;

10. ismételten sürgeti a Bizottságot, hogy vegye figyelembe az Unió nemzetközi megállapodások – például a Párizsi Megállapodás, a biológiai sokféleségről szóló ENSZ-egyezmény és az ENSZ fenntartható fejlődési céljai – szerinti kötelezettségeit; ismételten kéri, hogy a végrehajtási jogi aktusok tervezetéhez mellékeljenek indokolást arról, hogy azok hogyan tartják tiszteletben a „ne árts” elvet ([24]);

11. felhívja a figyelmet arra, hogy a 182/2011/EU rendelet módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslattal kapcsolatban az Európai Parlament által 2020. december 17-én elfogadott módosítások ([25]), amelyeket a Parlament a Tanáccsal folytatott tárgyalások alapjaként fogadott el, kimondják, hogy a Bizottság nem engedélyezhet GMO-kat, amennyiben a tagállamok minősített többsége nem támogatja azt; ragaszkodik ahhoz, hogy a Bizottság tartsa tiszteletben ezt az álláspontot, és felhívja a Tanácsot, hogy folytassa munkáját, és sürgősen fogadjon el általános megközelítést e kérdéssel kapcsolatban;

12. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak, valamint a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek.

([23]) Az Európai Parlament 2020. január 15-i állásfoglalása az európai zöld megállapodásról (HL C 270., 2021.7.7., 2. o.), 64. bekezdés.
([24]) Az Európai Parlament 2020. január 15-i állásfoglalása az európai zöld megállapodásról (HL C 270., 2021.7.7., 2. o.), 102. bekezdés.
([25]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0364.